

Spotvogel

A.B.

Nee, niet C. Wigman. A.B. Wigman (1891-1972), journalist, groot natuurkenner en promotor van de Veluwe, schrijver van vele bestsellers waaronder *Bruine verten en blinkend zand* (1932) en het eindeloos herdrukte *Gevederde vrijbuiters* (1937). Over hem gaat dit stukje.

Wigman schreef niet alleen vogelboeken, hij verzamelde ze ook en moet er veel gehad hebben want de moderne verzamelaar van oude vogelboeken komt voortdurend zijn naam tegen: Wigman heeft zijn hele bibliotheek gesigneerd. Nog leuker is dat Wigman zijn boeken placht te voorzien van annotaties zodat het in sommige gevallen mogelijk is te traceren hoe Wigman een door hem bestudeerd boek heeft 'beleefd'. Dit is altijd spannend als het bekende figuren betreft. Zo bezit ik een exemplaar van *Onze gevederde vrienden* (1910) door Dr. P.G. Buekers uit de nalatenschap van Jonkheer van Heurn dat in de marge door van Heurn van commentaar is voorzien. De Jonkheer is niet geheel onkritisch. Maar ik dwaal af.

Laatst bekwam ik een Engels boekje uit 1907 getiteld *One hundred Photographs of Bird Life by R.B. Lodge*, met handtekening van Wigman. Het eerste wat opvalt is dat er in geknipt is, een euvel dat veel voorkomt bij boeken van journalisten: koop nooit ongezien een boek met het stempel van Fop.I. Brouwer - deze moet een schaatje in zijn binnenzak gehad hebben. Maar goed, in het boekje van Lodge heeft Wigman met oostindische inkt de vogelnamen voorzien van de Nederlandse vertaling. Bij *Goldfinch and nest* staat netjes "Goudvink met nest", bij *Little Owl* staat "Velduil", bij *Night-heron* "Woudaapje" en bij *Guillemot* "Alk". Nu, begrijp me goed, ik vind het niet vreemd dat iemand in pakweg 1910 moeite heeft met de vertaling van Engelse vogelnamen, **maar in dit geval tonen de foto's perfecte afbeeldingen van Putter, Steenuil, Kwak en Zeekoet!** Tja.

Wat ik Wigman onmiddellijk vergeef is zijn vertaling van het Schotse woord *burn* als "verbrande plek" die ik aantref in de marge van zijn exemplaar van *The Grouse* (1895). De schrijver, dominee H.A. Macpherson vertelt zijn lezers dat het Schots Sneeuwhoen vaak nestelt nabij een klein stroompje (*burn*), maar ik kan me goed voorstellen dat Wigman dit verkeerd heeft geïnterpreteerd. Iets anders vind ik zijn vertaling van de volgende bewering over het wintervoedsel van de sneeuwhoenders *in severe weather grouse find that even hips help to support existence*. Ik moest het ook opzoeken: *hips* is een oude term voor rozebottels. Wigman vindt de verklaring "heupen". Ik zie het voor me, bloeddorstige sneeuwhoenders vallen eenzame bergbeklimmers aan en doen zich tegoed aan hun heupen, de bergen kleuren langzaam rood. De noodtoestand wordt afgekondigd.

Gevederde vrijbuiters gaat over Sperwers en Haviken, Buizerds en Wespindieven, Slechtvalken en Smellekens. Ik pak vanavond een ander boek, geloof ik.